

LESBRIEF BIJ DE VOORSTELLING

IEP!

**Naar het boek van Joke van Leeuwen
Met Ottolien Boeschoten en Gerold Guthman
Toneelbewerking: Tom Sijsma Regie: Bruun Kuijt**

Beste leerkracht,

Wat leuk dat jullie naar *lep!* komen kijken! Warre en Tine vertellen daarin over hun bijzondere avontuur met hun gevonden vogeltje. Of nee, hun gevonden meisje. Of nee, hun gevonden vogelmeisje. Of nee.... hun Viegeltje!

Om jullie voor te bereiden op de voorstelling, hebben we een lesbrieff met een aantal opdrachten gemaakt, en we geven je wat handvatten voor een nabespreking met de klas. Je kunt ervoor kiezen om alle opdrachten op één dag te doen, maar je kunt ze ook verdelen over meerdere ochtenden of middagen.

Bij elke opdracht zijn de kerndoelen benoemd zoals in het Kerndoelenboekje primair onderwijs.

- Er zijn vast kinderen die de film *lep!* gezien hebben, of het boek *lep!* gelezen hebben. Die weten al dat Warre en Tine soms malle woorden gebruiken, een handelsmerk van schrijfster Joke van Leeuwen. Met de klas ga je in *opdracht 1* nadenken over nieuwe, rare en bijzondere woorden.
- Warre en Tine zien de dingen soms net een beetje anders dan anderen. Kunnen jullie de dingen ook anders zien? Zitten er stiekem levende wezens in de dingen in jullie klas? Daarover gaat *opdracht 2*.
- Toneel is natuurlijk wat anders dan film, en dat is van de leuke dingen om het met de klas over te hebben. Wat zijn de verschillen? Hoe werkt dat eigenlijk in theater? Daarover gaat *opdracht 3*. We adviseren nadrukkelijk om de film níet van tevoren te kijken met de klas – we hebben er plezier in als iedereen z'n eigen fantasie loslaat op Viegeltje, dat doen Warre en Tine immers ook!
- Ten slotte is er een nagesprek (*opdracht 4*) om na te praten over wat jullie gezien hebben, en om samen afscheid te nemen.

We hopen dat jullie genieten van de voorstelling en de opdrachten.

Tot ziens bij *lep!*

1. De kneu humselde met zijn bapsels

- **Wat:** Teken- en/of schrijfopdracht over taal. De opdracht gaat over niet-bestaande woorden. Je kan die woorden gaan tekenen met de klas, of er kunnen zinnen en verhalen van gemaakt worden (of allebei natuurlijk!). Voor de jongere groepen raden we vooral het tekenen aan, voor de oudere groepen juist het schrijfgedeelte.
- **Duur:** max. 15-30 minuten per deel.
- **Nodig:** papier, pen, tekenmateriaal, het smartboard/schoolbord.
- **Gebruikte kerndoelen:**
 - Nederlands: 1 (informatie verwerven uit taal), 9 (plezier in het lezen en schrijven, en in taal).
 - Kunstzinnige oriëntatie: 54 (beeld en taal gebruiken om een gevoel uit te drukken of te communiceren, het stimuleren van de fantasie om zo actiever naar de voorstelling te kijken).

suzelen
fnuik
bapsels
plift

kneu
polykant
humselen
fon

simpen
knurrewoe
fof
wimmeren

beppels
sleum
vazebroede
horpen

Tekenen (max. 30 minuten)

Op het bord/smartboard schrijf/typ je bovenstaande woorden. Verdeel de klas in duo's. Elk duo kiest één woord uit om te tekenen.

Overleg met z'n tweetjes wat jouw woord zou kunnen betekenen. Hoe klinkt het? Is het een dier of een ding? Een hoed, een besmettelijke ziekte, een bootje? Of is jouw woord een gevoel? Is het een deftig woord? Of juist niet? Misschien is het wel een werkwoord! Probeer samen te bedenken wat jullie woord voor iets is.

Overleg daarna hoe het eruitziet. Loopt je woord in het rond? Heeft hij poten? Of is iemand jouw woord aan het doen? Wat voor kleur heeft het?

Maak samen een tekening van je woord. Schrijf uiteindelijk je woord erbij.

Leuk als de juf of meester ook een woord kiest en tekent!

Schrijven (max. 20 minuten)

Op het bord schrijf je bovenstaande woorden. Wat zouden ze kunnen betekenen?

Verdeel de klas in kleine groepjes (of duo's). Elk groepje kiest een woord en overlegt wat het woord zou kunnen betekenen. Is het een dier of een ding? Een hoed, een besmettelijke ziekte, een bootje? Of is jouw woord een gevoel? Is het een deftig woord? Of juist niet?

Misschien is het wel een werkwoord! Probeer samen te bedenken wat jullie woord voor iets is. Maak daarna samen een zin met dat woord erin, met jullie betekenis.

Voorbeelden: 'Ze ging de deur niet uit zonder haar fof op.' 'Iedereen lag met de fof in bed.'

'Op de horizon voer een fof.' 'Hij wimmerde er dagenlang over.' 'We hebben op dat feest echt lekker gewimmerd.' 'Heb jij gisteren gewonnen met wimmeren?'

Leuk als de juf of meester ook een mooie zin maakt!

Schrijven 2 (max. 15 minuten)

Bedenk zelf een niet-bestaand woord, en verzin er een betekenis voor. Maak daarna een zin waarin jouw nieuwe woord voorkomt.

Extra: schrijven 3 (zo lang als je wilt)

Als uitgebreidere schrijfopdracht kan je zinnen bedenken met meerdere niet-bestaande woorden, zoals de titel van deze opdracht.

Of nog uitgebreider: maak een gedicht of verhaal met jouw nieuwe woord!

2. Alles leeft!

- **Wat:** Een kijk- en denkopdracht, waarbij alles uit de klas mee mag doen!
 - **Duur:** 35 -65 minuten.
 - **Nodig:** de 'dingen-plaatjes' op smartboard of geprint. Voor de extra opdracht de 'oogjes-plaatjes' op smartboard of geprint, en een zakje met oogjes uit knutselwinkel.
 - **Gebruikte kerndoelen:**
 - *Kunstzinnige oriëntatie: 54 (beeld en taal gebruiken om een gevoel uit te drukken of te communiceren, het stimuleren van de fantasie om zo actiever naar de voorstelling te kijken).*
-

Kijken (max. 5 minuten)

Soms zien dingen er uit alsof ze leven. Ze lijken zelfs een bepaalde emotie te hebben. Kijk maar eens met z'n allen naar de dingen-plaatjes. Zien jullie dat sommige dingen lijken te lachen of juist boos lijken te kijken?

Zoeken naar nieuwe wezens (max. 30 minuten)

Verdeel de klas in (kleine) groepjes. Elke groep zoekt een ding in de klas dat een gezicht heeft. Bespreek met je groepje wat voor nieuw wezen je gevonden hebt. Is het een aardig wezen? Is het misschien blij, bang, nieuwsgierig? Hoe heet het? Kan het bewegen? En hoe beweegt het dan? Wat voor geluid maakt het? Kan het praten? Waar houdt het van? Daarna stelt elke groepje zijn nieuwe wezentje aan de klas voor.

Extra: kijken en nieuwe wezens maken (max. 30 minuten)

Je kan van heel veel dingen nieuwe wezens maken met behulp van oogjes. Kijk maar naar de bijgevoegde oogjes-plaatjes.

Mocht je extra tijd hebben, dan is het erg leuk die plaatjes met de klas te bekijken, een zakje oogjes te kopen bij de knutselwinkel, en dezelfde opdracht als hierboven te doen, maar dan met extra oogjes. Hierbij is het leuk als de spulletjes juist op de plek blijven staan waar ze horen. Staat daar ineens een stoelpoot naar je te kijken? En wat gluurt dat etui daar om het hoekje?

Alles in je klas leeft!

3. Op het toneel gebeurt het écht

- **Wat:** Samen praten over toneel en film, als directe voorbereiding op de voorstelling.
 - **Duur:** 15-20 minuten.
 - **Nodig:** Klassenopstelling zoals jij met je klas fijn vindt, misschien is dat bij jullie in een kring, of juist ieder aan z'n eigen tafeltje, net wat bij jullie gebruikelijk is.
 - **Gebruikte kerndoelen:**
 - *Kunstzinnige oriëntatie: 54 (beeld en taal gebruiken om een gevoel uit te drukken of te communiceren, het stimuleren van de fantasie om zo actiever naar de voorstelling te kijken) en 55 (kennis en waardering voor cultuur).*
-

Warre en Tine vinden in het toneelstuk *lep!* een nieuw wezentje: Viegeltje. Viegeltje lijkt een beetje op een vogeltje, maar ook weer niet...

In een film kan je natuurlijk digitaal een fantasie-wezentje maken dat nét echt is. Maar in het theater kan dat niet. Op het toneel moet je een andere slimme oplossing bedenken!

Hoe maak je een wezentje? (max. 10 minuten)

Kan je met de klas meerdere manieren bedenken om een nieuw bijzonder wezentje te laten zien op het toneel?

Mogelijke antwoorden: door het wezentje na te spelen, met poppen, door er alleen over te vertellen hoe het eruitziet, door te doen alsof een ander ding even jouw wezentje is, door te doen alsof je wezentje de hele tijd nét even weg is, etc.

Toneel en film (max. 10 minuten)

Kan je met de klas nog meer verschillen bedenken tussen toneel en film?

Mogelijke antwoorden: Er zijn op het moment zelf mensen aan het spelen, die niet al van tevoren zijn opgenomen in een film- of tv-studio. Zo'n toneelstuk is dus nooit helemaal precies hetzelfde als de vorige keer. Als er iets mis gaat, zie je dat gebeuren, terwijl ze het bij film gewoon opnieuw kunnen filmen en dan de beste take kunnen kiezen. Maar als een toneelstuk heel goed gaat, is het extra speciaal, dan weet je dat JIJ er bij bent op dat speciale moment dat alles lukt! Alles is écht!

Je kan een toneelstuk ook wat minder makkelijk op pauze zetten. Daarom kan je ook niet zomaar even weglopen om wat te eten of te plassen, dat merken de acteurs natuurlijk, en misschien raken ze dan wel even in de war. Of misschien stoort het je klasgenoten. Je kan ook niet zomaar gaan zitten kletsen met elkaar, maar je mag natuurlijk best reageren op wat je ziet in de voorstelling!

Extra: kijkopdracht

Eventueel kan je de kinderen vast kijkopdrachten meegeven voor tijdens de voorstelling:

- Hoe laten Warre en Tine zien dat Viegeltje er is? En alle andere personages?
- Horen jullie nieuwe woorden in de voorstelling?

4. Dieg Viegeltje! Gieje ries!

- **Wat:** Een nagesprek over de voorstelling en over afscheid nemen. We geven je een aantal vragen mee voor een kringgesprek. Het gedeelte over afscheid is wat filosofischer, je kan zelf inschatten of jouw klas dat aankan. Daarna kan je eventueel nog wat schrijven en tekenen over hoe het nu met Viegeltje is.
 - **Duur:** 30-60 minuten.
 - **Nodig:** Klassenopstelling zoals jij met je klas fijn vindt, misschien is dat bij jullie in een kring, of juist ieder aan z'n eigen tafeltje, net wat bij jullie gebruikelijk is.
 - **Gebruikte kerndoelen:**
 - *Nederlands:* 1 (informatie verwerven uit taal), 2 (zich uitdrukken, het geven van verslag), 3 (een gesprek, discussie voeren en op elkaar en 9 (plezier in het lezen en schrijven, en in taal).
 - *Kunstzinnige oriëntatie:* 54 (beeld en taal gebruiken om een gevoel uit te drukken of te communiceren) en 55 (kennis en waardering voor cultuur).
-

Samen praten (30 minuten, evt. meer)

Over wat ze gezien hebben:

- Hebben jullie nieuwe woorden gehoord? Welke dan? Vond je ze leuk? (Het *horstel* komt vast voorbij! Wat is een horstel?)
- Hebben jullie gezien hoe slim de spelers een echt Viegeltje hebben gemaakt? Hoe deden ze dat? En hoe deden ze de andere personages, zoals Loetje of de held?
- Weet je nog hoe het decor eruitzag? Waarom past dat goed bij de voorstelling?
- Wat vond je het allerleukste aan de voorstelling? Het grappigste? En het verdrietigste?

Over afscheid – handvatten voor een filosofisch gesprek:

- Hebben jullie gezien dat Tine het moeilijk vond om afscheid te nemen van Viegeltje? Hoe zag je dat? Vond Warre het net zo moeilijk? (Warre vond het wat makkelijker dan Tine, Tine wilde heel graag dat Viegeltje altijd bleef, maar Warre snapte al beter dat je 'Viegeltjes niet altijd kunt houden, alleen in je gedachten').
- Heb je zelf wel een afscheid moeten nemen van iets? Bijvoorbeeld van een vriendje dat ging verhuizen, of van een huisdier? Was hij of zij dan nog wel in je gedachten?
- Huisdieren kan je ook niet altijd houden, net als Viegeltjes. Maar ze kunnen wel in je gedachten blijven. Als je op school zit en je denkt aan je hond thuis, is hij in je gedachten, maar als je hond dood is, en je denkt aan hem, is hij óók in je gedachten. Is dat hetzelfde? Waarom (niet)? Is je hond dan nog wel écht, of is iets alleen echt als je het kan vastpakken?
- Waarom gaan mooie momenten voorbij, en gaan lieve mensen soms weg? Kun je daar iets aan doen?

Extra: tekenen of schrijven (30 min.)

Waar zou Viegeltje nu zijn? Denk je dat ze daar gelukkig is?

Teken of schrijf over hoe het nu met Viegeltje gaat, of verzin iets wat er tijdens haar reis daarheen gebeurd zou kunnen zijn.

Bijlage 1: de 'dingen-plaatjes'

Bijlage 2: de 'oogjes-plaatjes'

